

Raadsvoorstel

Onderwerp: Jaarstukken 2021 en ontwerpbegroting 2023 Volkskredietbank Noord-Oost
Groningen
Datum: 22 juni 2022
Agendapunt: 3
Behandeling: Ter bespreking in raadsoverleg
Portefeuille-
houder(s): Wethouder M. De Visser
Steller: Tjakkelen Nipperus t.nipperus@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL057383

1. Samenvatting

Het college heeft de jaarstukken 2021 en de ontwerpbegroting 2023 voor kennisgeving aangenomen en geadviseerd aan de gemeenteraad om geen bezwaar over de jaarstukken en geen zienswijze met betrekking tot de begroting in te dienen.

De kosten van de schuldhulpverlening in 2021 hoger dan de begroting. In 2021 hebben minder mensen schuldhulpverlening gevraagd waardoor hiervoor minder kosten zijn gemaakt. Omdat de VKB een gemeenschappelijke regeling is moest Het Hogeland wel meer bijdragen aan de organisatiekosten. In 2021 hebben inwoners minder schuldhulpverlening aangevraagd als gevolg van de coronamaatregelen. Deze trend was landelijk waarneembaar. Omdat de verwachting bestaat dat de vraag om schuldhulpverlening weer zal gaan toenemen, wordt voor het jaar 2023 uitgegaan van een kostenstijging in de schuldhulpverlening. In de begroting 2023 van de VKB is de bijdrage van de gemeente Het Hogeland gestegen van € 334.900 (2022) naar € 388.000 in het jaar 2023.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2021 en de ontwerpbegroting 2023 van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen
2. De gemeentelijke bijdrage voor de VKB 2023 vast te stellen op € 388.000 en dit op te nemen in de gemeentelijke begroting 2023
3. Geen bezwaar bij het AB VKB in te dienen over de jaarstukken 2021
4. Geen zienswijze aan het AB VKB te geven over de ontwerpbegroting 2023.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Hierbij wordende jaarstukken 2021 en de ontwerpbegroting 2023 aangeboden ter behandeling. Het algemeen bestuur (AB) van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen(hierna: VKB) heeft d.d. 24 maart jl. de jaarstukken 2021 en de ontwerpbegroting 2023 behandeld.

De gemeente heeft conform de gemeenschappelijke regeling (GR) ruim 2 maanden de tijd om eventuele bezwaren / zienswijzen schriftelijk kenbaar te maken bij het AB. Deze worden betrokken bij de definitieve vaststelling van de jaarstukken en ontwerpbegroting in de vergadering van 7 juli 2022 van het AB VKB. Aansluitend worden de jaarstukken en ontwerpbegroting naar de provincie verzonden.

3.2 Bevoegdheid raad

Gemeenteraad kan eventuele bezwaren en zienswijzen kenbaar maken

Op grond van artikel 34 lid 4 GR VKB kan de gemeenteraad haar zienswijzen omtrent de begroting kenbaar maken bij het bestuur van de VKB. Met betrekking tot de jaarrekening is in artikel 37 van de GR vastgelegd dat de gemeenteraad bevoegd is om eventuele bezwaren ten aanzien van de jaarrekening kenbaar te maken. Deze zienswijzen en bezwaren worden betrokken bij de definitieve besluitvorming in het AB. Uiterlijk 1 juli 2022 dienen deze bezwaren en zienswijzen binnen te zijn, waarna de definitieve jaarstukken en begroting naar de provincie worden verzonden.

Het definitieve besluit van de gemeenteraad zal direct na raadsbehandeling aan het bestuur kenbaar worden gemaakt.

4. Beoogd resultaat (of effect)

De jaarstukken 2021 en de ontwerpbegroting 2023 worden tijdig en rechtmatig vastgesteld door het bestuur van de VKB en naar de provincie verzonden.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

1 Dienstverlening blijkt nog steeds effectief

In het voorjaar van 2021 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Integrale schuldhulpverlening 2021-2024 vastgesteld. Hierin zijn de wijzigingen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening d.d. 1 januari 2021 meegenomen. In dit plan zijn de visie en de doelstellingen op het terrein van de schuldhulpverlening neergelegd. In hoofdstuk 3, bladzijden 11 t/m 15, van de jaarstukken staat beschreven welke van deze doelstellingen aan de hand van een streefcijfer zijn behaald en hiermee wordt verantwoording afgelegd over de werkelijk bereikte resultaten.

De dienstverlening blijkt effectief gezien het lage herhalingspercentage van 3,3% (3,1% in 2018 en 2,9% in 2019, 3,0% in 2020). In percentages is er sprake van een stijging, in absolute aantallen gaat het aantal behoorlijk naar beneden (59 in 2019 naar 40 in 2021). Uit onderzoek blijkt dat dit percentage landelijk gemiddeld rond de 9 tot 16% ligt. Bij mensen die in de WSNP hebben gezeten, ligt dit percentage landelijk gezien nog hoger, namelijk op 19%.

2 Financieel nadeel is reeds verwerkt in de jaarstukken 2021 van de gemeente

Vanaf 1 januari 2019 is een nieuwe financieringssysteem geïntroduceerd. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen bestaanskosten en productkosten. De bestaanskosten worden op basis van het aantal inwoners omgerekend naar een vaste bijdrage voor elke GR-gemeente en de productkosten worden berekend voor elke gemeente afzonderlijk op basis van de productafname. De achterliggende gedachte was dat gemeenten hiermee niet langer te maken zouden krijgen met extra betalingen achteraf in de vorm van een exploitatiebijdrage. Dit pakt in de praktijk helaas niet zo uit. Over het jaar 2021 bedraagt de bijdrage aan de exploitatie voor alle gemeenten een bedrag van € 558.071.

De jaarstukken 2021 van de VKB laten een negatieve afwijking van 13,2% ten opzichte van de begroting voor Het Hogeland zien. Deze afwijking wordt bij Het Hogeland veroorzaakt door een lagere productafname (veroorzaakt door de coronamaatregelen) en een hogere exploitatiebijdrage (lagere baten door lagere afname van producten). Dit geldt overigens

niet alleen voor Het Hogeland. Behalve de gemeente Oldambt, moeten alle gemeenten meer bijdragen over het jaar 2021. Landelijk is gebleken dat in de coronacrisis veel minder de (schuld) hulpverlening hebben opgezocht. Dit is duidelijk zichtbaar bij de VKB. De kosten van de VKB zijn daarentegen wel gestegen door hogere personeelslasten en hogere automatiseringskosten.

In paragraaf 8.3 van de stukken wordt een uitgebreide toelichting en analyse gegeven op de baten en lasten, waardoor het financieel nadeel voor Het Hogeland is verklaard. Paragraaf 10.6 laat een totaaloverzicht zien van de gemeentelijke bijdragen over 2021.

3 Begroting is conform wettelijke voorschriften opgesteld

De uitvoering van de schuldhulpverlening door de gemeente is bij wet geregeld en daarom verplicht. Dat geldt niet voor het beschermingsbewind. Daarom worden deze kosten uitgesplitst in de ontwerpbegroting. De uitvoering van de schuldhulpverlening is al jaren uitbesteed aan de VKB te Appingedam voor de inwoners van voorheen Eemsmond. De onderliggende begroting is in overeenstemming met de wettelijke voorschriften opgesteld en geeft invulling aan de richting zoals neergelegd in het Toekomstplan 2021-2024 van de VKB. Daarnaast geeft de begroting invulling aan de taken en doelstellingen van de VKB voor onze inwoners.

De visie en doelen van de bij de VKB aangesloten gemeenten zijn weergegeven in het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2024. De uitgangspunten van dit Beleidsplan zijn mede de basis geweest voor het opstellen van de ontwerpbegroting 2023.

4 Een brede toegang tot de schuldhulpverlening blijft bestaan

Er geldt al jaren een brede toegang tot de schuldhulpverlening, waarbij in de afgelopen jaren verschillende keuzes zijn gemaakt om de stijgende kosten te beïnvloeden, zoals de beperking van de duur van budgetbeheer tot maximaal 4 jaar en een opnamestop voor beschermingsbewind. Met het vastgestelde beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 is afgestapt van de beperking van de duur van het budgetbeheer en wordt de opnamestop voor beschermingsbewind per gemeente bepaald.

5 Schuldhulpverlening levert maatschappelijk rendement op

Uit de verhouding tussen kosten en baten van schuldhulpverlening blijkt dat de (maatschappelijke) baten van schuldhulpverlening ruimschoots opwegen tegen de kosten. Door te investeren in preventie en vroegsignalering wordt getracht om de duurdere schuldregelingen /- saneringen en woningontzuimingen en/of afsluiting van nutsvoorzieningen voorkomen.

Inmiddels is Het Hogeland bezig om vroegsignalering in te bedden in de gemeentelijke organisatie. Hiervoor is overgegaan tot de aanschaf van het systeem Inforing. Dit systeem zorgt dat alle maandelijkse signalen van onder andere nutsvoorzieningen worden verwerkt en gefilterd. Bij signalen die overblijven wordt direct actie op ondernomen, bijvoorbeeld door deze inwoners persoonlijk te benaderen.

6 Op basis van meerdere uitgangspunten is begroting opgesteld

De ontwerpbegroting 2023 is gebaseerd op afnames van producten zoals die door de deelnemende gemeenten is aangeleverd conform de verdeling in het kernpakket en het keuzepakket zoals afgesproken in het Toekomstplan 2021-2024. Samen met de opbrengsten op basis van het aantal inwoners per gemeente en de overige opbrengsten uit bijvoorbeeld beschermingsbewind heeft dit geleid tot de begrote baten voor 2023. Op basis van de begrote afnames is de personele bezetting bepaald en zijn de nodige bezuinigingen

opgenomen om tot deze sluitende begroting te komen. Per saldo is een bezuiniging doorgevoerd van 1,5 % ten opzichte van de begroting 2022. Daarnaast heeft het bestuur van de VKB op basis van o.a. een brief van het college van de gemeente Het Hogeland (en ook de gemeente Oldambt) nog een opdracht gegeven aan de directie van de VKB om verdere bezuinigingsmogelijkheden vanaf 2022 te onderzoeken.

Verder vormen de jaarrekening 2021, de begroting 2023 en het Toekomstplan VKB 2021-2024 gezamenlijk de uitgangspunten voor de ontwerpbegroting 2023, omdat hierin de meest recente cijfers, aantallen en het (bestaande) beleid is opgenomen.

Voor Het Hogeland (en ook voor de andere gemeenten) is op een aantal producten een hogere afname geprognoseerd in verband met de verwachte toestroom van inwoners met problematische betalingsachterstanden of schulden waardoor de totale bijdrage structureel hoger uitkomt. Aangenomen wordt dat de productafname zal stijgen door de inzet van Vroegsignalering. Hierdoor zullen meer problematische schulden opgespoord gaan worden. Tevens zullen de inflatie en de teruglopende economie gevolgen voor de toestroom in 2023 opleveren.

7 De jaarstukken voldoen qua inhoud aan de verwachtingen

Conform de GR heeft de VKB de jaarstukken 2021 en de ontwerpbegroting 2023 tijdig en rechtmatig aangeleverd. De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag / –rekening en verklaring accountant. De begrotingen staan op zich zelf. De raad is op grond van de GR bevoegd om eventuele bezwaren kenbaar te maken, die zullen worden betrokken bij de definitieve besluitvorming in het AB.

5.2 Risico's

Inflatie, energiearmoede, Oorlog in Oekraïne en nasleep Corona zorgen voor nodige onzekerheden

De economische groei zal dit jaar naar verwachting lager gaan uitvallen dan vorig jaar was voorspeld door het IMF als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Daarnaast is de inflatie flink aan het toenemen. In maart 2022 zijn de prijzen gemiddeld met 12% gestegen, als gevolg van verstoringen in de leveringsketens en de schaarste van grondstoffen. Met name de brandstof- en energieprijzen zijn toegenomen maar ook de levensmiddelen zijn duurder geworden. Vooral de lage inkomens hebben hierdoor financiële problemen. Deze huishoudens in Nederland geven gemiddeld 13 tot 20% van hun inkomen uit aan energie, tegen 5% van een gemiddeld huishouden. Driekwart van deze huishoudens woont in een woning van een woningcorporatie. In Noord Groningen blijkt de energie-armoede het grootst, aldus onderzoek van TNO in september 2021. Dit is mede als gevolg van achterstallig onderhoud woningen.

Daarnaast zorgt de nasleep van de Corona pandemie zorgt voor steeds voor de nodige onzekerheden. De Kamer van Koophandel heeft onlangs gepubliceerd dat landelijk 200.000 bedrijven op omvallen staan. Belangrijkste oorzaak hiervoor is het stopzetten van de steunmaatregelen terwijl schuldeisers om terugbetaling van de openstaande schulden vragen. De grootste schuld hebben de ondernemers bij de belastingdienst.

Als gevolg van het bovenstaande bestaat de verwachting dat meer lagere inkomens te maken zullen krijgen met problematische schulden. Hierdoor zullen meer inwoners een beroep moeten gaan doen om de dienstverlening van de kredietbanken. De GR VKB heeft in het voorjaar van 2021 een brief ontvangen van het college Het Hogeland om bezuinigingen door te voeren in de nieuwe begroting. Hier is door de GR uitvoering aan gegeven door 1,5 % te besparen op de lasten, inclusief de overheadkosten. Dit heeft echter niet geleid tot een lagere bijdrage van de gemeente Het Hogeland aan de GR VKB omdat naar verwachting de productafname zal toenemen in 2023. Gedetailleerde gegevens over de schuldhelpverlening worden per kwartaal middels managementrapportages beschikbaar gesteld.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Jaarstukken 2021 VKB

Het exploitatietekort bedraagt € 558.071 en wordt naar rato in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. Voor Het Hogeland bedraagt de bijdrage in de exploitatie € 61.920. Ten opzichte van de begroting 2021 van de VKB is de totale gemeentelijke bijdrage aan de VKB € 42.449,- hoger dan geraamd, daarmee resulterend in een nadeel (zie pagina 46 van de jaarstukken). Dit nadeel paste niet binnen het beschikbare budget voor schuldhelpverlening 2021 van de gemeente. Het nadeel is verwerkt in de gemeentelijke jaarrekening 2021.

Ontwerpbegroting 2023 VKB

Op basis van de ontwerpbegroting 2023 van de VKB bedraagt de bijdrage voor Het Hogeland € 388.100,-. In de gemeentelijke begroting is een structureel bedrag van € 335.000 opgenomen voor de VKB. Na besluitvorming zal een structurele verhoging van € 53.000,- worden meegenomen in de gemeentelijke begroting 2023.

Voor meer informatie wordt u verwezen naar bladzijde 30 in de ontwerpbegroting 2023 van de VKB.

7. Inbreng belanghebbenden

nvt

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Als de jaarstukken en de begroting zijn behandeld in het college zijn behandeld zal het collegebesluit aan de VKB worden medegedeeld. Na behandeling in de gemeenteraad zal de VKB van het definitieve besluit op de hoogte worden gesteld.

8.3 Communicatie

Middels een brief wordt de VKB op de hoogte gesteld van het besluit van de gemeenteraad betreffende een (eventuele) zienswijze op de jaarstukken en begroting.

Bijlage(n):

1. Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2021 en Ontwerpbegroting 2023 Volkskredietbank

Winsum, 07 juni 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding